

Силабус
навчальної дисципліни
«Актуальні проблеми граматики української мови»
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма «Філологія»
Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація: 035.01 українська мова та література
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти - другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни обов'язкова

Викладач	Валентина ЮНОСОВА
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-ukr-mova/composition-kaf-ukr-mova/yunosova/
Контактний тел.	0665323492
Е-mail викладача:	yunosova@i.ua
Графік консультацій	четвер, 11.10-12.25, ауд. 205, корпус БДПУ 5б

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
6/180 год.	очна (денна)	24	24	132	екзамен
	заочна (дистанційна)	6	4	170	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: сучасна українська мова, граматика, морфологія, синтаксис, частини мови

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми граматики української мови» є ознайомлення студентів освітнього ступеня «магістр» із новітніми напрацюваннями української мовознавчої науки в галузі морфології та синтаксису з позицій функційно-категорійної граматики, сприяння формуванню в них науково-лінгвістичного мислення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми граматики української мови» є:

- поглибити і закріпити знання основних теоретичних положень, актуальних питань мовознавства, морфології та синтаксису;
- ознайомити студентів із новітніми розробками в галузі морфології та синтаксису української мови;
- виробити навички сучасних підходів до аналізу мовних явищ;

– сприяти формуванню в майбутніх філологів системи знань та вмій, необхідних для проведення мовознавчих досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати**:

- 1) основні теоретичні положення, новітні розробки в галузі морфології та синтаксису української мови;
- 2) принципи організації системи частин мови, ознаки центральних і периферійних частин мови;
- 3) граматичні категорії центральних частин мови;
- 4) ступені взаємопереходу слів у системі частин мови;
- 5) типи та форми синтаксичних зв'язків;
- 6) принципи класифікації простих і складних речень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти**:

- 1) аналізувати мовні явища, порівнювати їх, виявляти своє бачення цих явищ;
- 2) характеризувати різні погляди лінгвістів щодо класифікації частин мови;
- 3) визначати члени простого речення за традиційною та новітньою класифікаціями;
- 4) порівнювати традиційні й новітні класифікації складних речень.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики і літературознавства в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації в новій ситуації.</p> <p>ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p> <p>СК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних</p>	<p>ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення.</p> <p>ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.</p> <p>ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.</p> <p>ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.</p> <p>ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</p> <p>ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз</p>

<p>лінгвістичних напрямках і школах.</p> <p>СК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.</p> <p>СК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p> <p>СК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p>	<p>мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.</p> <p>ПРН 14. Створювати, аналізувати та редагувати тексти різних стилів та жанрів.</p> <p>ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.</p> <p>ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації чи суперечливих вимог.</p>
--	--

Зміст курсу:

Тема 1. Граматика як наука, її різновиди. Граматика як розділ мовознавчої науки. Три граматичні підсистеми: синтаксис, морфологія і словотворення. Єдність граматичних і лексичних значень. Граматичне значення і граматична форма. Способи вираження граматичних значень: синтетичний, аналітичний, аналітично-синтетичний, супрасегментний. Поняття граматичної категорії і грами. Типи граматичних категорій: морфологічні, словотвірні і синтаксичні; послідовно корелятивні, непослідовно корелятивні, некорелятивні; реляційні і референційні граматичні категорії.

Тема 2. Морфологія. Частини мови як основні морфологічні одиниці. Класифікації частин мови в українському мовознавстві. Принципи і критерії виділення частин мови. Гетерогенні й гомогенні класифікації частин мови. Традиційна десятикомпонентна система частин мови. Система частин мови за В. В. Виноградовим, І. К. Кучеренком. Питання про частини мови в лінгвістичних працях сьогодення.

Тема 3. Іменник як одна з центральних частин мови. Категорія відмінка як послідовно корелятивна категорія іменника. Типи морфологічних категорій іменника: послідовно корелятивна категорія відмінка; непослідовно корелятивна категорія числа; некорелятивні категорії роду та істот/неістот. Ієрархія відмінкової системи: центральні, напівцентральні, напівпериферійні й периферійні відмінки.

Тема 4. Динамічні процеси в іменниковому відмінюванні. Варіантні закінчення іменників. Флексійна конкуренція родового і давального відмінків. Розвиток варіантних форм знахідного відмінка в іменниках чоловічого роду однини II відміни. Знахідний – родовий відмінок у заперечних конструкціях. Новітні тенденції у вживанні відмінкових закінчень іменників жіночого роду III відміни. Особливості словозміни іменників II відміни в

місцевому відмінку. Варіантні форми кличного відмінка. Проблема відбиття морфологічних змін у сучасних правописних виданнях.

Тема 5. Морфологічна категорія роду іменника. Категорія роду як некорелятивна (класифікаційна) категорія іменника. Співвідношення семантико-граматичного і формально-граматичного змісту в категорії роду. Корелятивні форми чоловічого й жіночого роду. Новітні фемінітиви в сучасній українській мові, особливості творення. Рід запозичених іменників. Варіантні родові форми іменників іншомовного походження. Граматичні зміни в морфологічному роді аббревіатур. Категорія істот / неістот як класифікаційна категорія іменника, її зв'язок з категорією відмінка.

Тема 6. Морфологічна категорія числа іменника. Категорія числа як непослідовно корелятивна (словозмінно-класифікаційна) категорія іменника. Два різновиди категорії числа: число з семантико-граматичним змістом та число з формально-граматичним змістом. Іменники *singularia tantum* та іменники *pluralia tantum*. Зміни в кореляційних формах числа іменників у сучасній українській мові.

Тема 7. Дієслово як одна з центральних частин мови. Морфологічні категорії дієслова. Власне-дієслівні та невластне-дієслівні граматичні категорії. Час і спосіб – центральні власне-дієслівні категорії. Власне-теперішній і невластне-теперішній час. Минулий час, його значення та форми. Форми майбутнього часу. Власне-дієслівна словозмінна категорія способу. Умовний, наказовий, бажальний та спонукальний способи дієслів. Категорія виду як власне-дієслівна категорія мішаного типу. Творення видових пар. Невластне-дієслівні категорії особи, числа і роду. Морфолого-словотвірні-синтаксичні категорії стану та перехідності / неперехідності. Категорійний статус валентності дієслова.

Тема 8. Інфінітив. Предикативні форми на -но, -то. Дієприкметник у сфері дієслова. Інфінітив як специфічна міжчастиномовна граматична форма. Проблема статусу інфінітива та його місця в системі частин мови в українському мовознавстві. Формально-синтаксичні та семантико-синтаксичні функції інфінітива. Предикативні форми на *-но, -то* як одне з основних дієслівних утворень, їхні семантико-синтаксичні ознаки, особливості вживання. Подвійна природа дієприкметника: його зв'язок з прикметником та дієсловом. Прикметникові синтетичні та дієслівні аналітичні утворення.

Тема 9. Граматична периферія частин мови. Критерії виділення периферійних частин мови. Семантико-синтаксичні ознаки прикметника як периферійної частини мови, первинні і вторинні прикметники, займенникові прикметники. Семантико-синтаксичні ознаки прислівника, займенникові прислівники. Дієприслівник як синтаксичний і морфологічний прислівник.

Тема 10. Числівник як частиномовна морфологічна периферія. Займенникові слова в системі частин мови. Числівник як найпериферійніша частина мови. Проблема частиномовної природи числівника. Семантичні розряди числівників. Особливості сполучуваності числівників з іменниками. Відмінювання числівників. Займенникові слова в системі частин мови: займенникові іменники, займенникові прикметники, займенникові числівники, займенникові прислівники. Перехід незайменникових слів у займенникові (прономіналізація).

Тема 11. Синтаксичні одиниці. Формально-граматична організація простого речення. Вчення про три синтаксичні одиниці: речення, словосполучення й мінімальну синтаксичну одиницю. Речення як основна синтаксична одиниця. Елементарні й неелементарні синтаксичні одиниці. Формально-граматична організація простого речення. Основні

формально-граматичні типи простого речення: двоскладні, односкладні й нечленовані прості речення. Нові підходи до класифікації членів речення. Головні члени речення. Прислівні і детермінантні другорядні члени речення. Формально-синтаксичний мінімум простого речення. Формально елементарні і формально неелементарні прості речення.

Тема 12. Складні речення. Принципи класифікації складних речень. Формально-синтаксична, семантико-синтаксична й комунікативна організація складних речень. Елементарні й неелементарні складні речення. Принципи класифікації складних речень. Складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові складні речення. Логіко-граматичний, формально-граматичний і структурно-семантичний принципи класифікації складнопідрядних речень. Проблема статусу складних безсполучникових речень у сучасній лінгвістиці.

Методи навчання: словесні (лекція, бесіда, навчальна дискусія), наочні (спостереження, ілюстрування), практичні (вправи різних типів, комплексні контрольні завдання), індивідуальна дослідницька робота студентів.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проектор, екран / інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (50+50=100), і вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену, який складається з двох теоретичних питань та практичного завдання.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Практичні заняття	30		
Самостійна робота	20		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінн о
	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		зараховано				
Практичне заняття 1	0,9	1,25	1,8	1,6	2	2,3	2,5
Практичне заняття 2	0,9	1,25	1,5	1,6	2	2,3	2,5
Практичне заняття 3	0,9	1,25	1,5	1,6	2	2,3	2,5
Практичне заняття 4	0,9	1,25	1,5	1,6	2	2,3	2,5
Практичне заняття 5	0,9	1,25	1,5	1,7	2	2,3	2,5
Практичне заняття 6	0,9	1,25	1,5	1,7	2	2,3	2,5
Практичне заняття 7	0,9	1,25	1,5	1,7	2	2,3	2,5
Практичне заняття 8	0,9	1,25	1,5	1,7	2	2,3	2,5
Практичне заняття 9	0,9	1,25	1,5	1,7	2	2,4	2,5
Практичне заняття 10	0,9	1,25	1,5	1,7	2	2,4	2,5
Практичне заняття 11	1	1,25	1,5	1,7	2	2,4	2,5
Практичне заняття 12	1	1,25	1,5	1,7	2	2,4	2,5
Всього	11	15	18	20	24	28	30
Самостійна робота. Модуль 1.	1	1,6	1,8	2	2,5	2,8	3,3
Самостійна робота. Модуль 2.	1	1,6	1,8	2	2,5	2,8	3,3
Самостійна робота. Модуль 3.	1	1,7	1,8	2	2,5	2,8	3,3
Самостійна робота. Модуль 4.	1	1,7	1,8	2	2,5	2,8	3,3
Самостійна робота. Модуль 5.	1	1,7	1,9	2	2,5	2,9	3,4
Самостійна робота. Модуль 6.	1	1,7	1,9	2	2,5	2,9	3,4
Всього	6	10	11	12	15	17	20
Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	29	32	39	45	50

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінн о
	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50

	F	FX	E	D	C	B	A
I теоретичне питання	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
II теоретичне питання	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Практичне завдання	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50

Таблиця 4. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (дуже добре)
65-77			C (добре)
58-64			D (задовільно)
50-57	задовільно		E (достатньо)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія: підручник. Київ: Либідь, 1993. 336 с.
2. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник. Київ: Академія, 2004. 336 с.
3. Загнітко А. П., Вінтонів М. О., Сегін Л. В. Український синтаксис: навчально-практичний комплекс: в 2 ч. 2-ге вид., доповн. Донецьк–Слов'янськ: Дон НУ, 2011. 652 с.
4. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: підручник. Київ: Либідь, 1993. 368 с.
5. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Загнітко А. П., Соколова С. О. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / за ред. К. Г. Городенської. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
6. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: академ. граматики укр. мови / за ред. І. Р. Вихованця. Київ: Унів. вид-во «Пульсар», 2004. 400 с.

7. Слинсько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання: навч. посіб. Київ: Вища школа, 1994. 670 с.
8. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис: підручник / А. К. Мойсієнко та ін. Київ: Знання, 2010. 374 с.
9. Сучасна українська літературна мова: підручник / А. П. Грищенко та ін; за ред. А. П. Грищенка. 2-е вид. Київ: Вища школа, 1997. 493 с.
10. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М. та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

Додаткові

11. Адмони В. Г. Структура грамматического значения и его статус в системе языка. *Структура предложения и словосочетания в индоевропейских языках*. Ленінград: Наука, 1979. С. 6–36.
12. Алпатов В. М. О разных подходах к выделению частей речи. *Вопросы языкознания*. 1986. № 4. С. 37–46.
13. Виноградов В. В. Русский язык (Грамматическое учение о слове): учеб. пособие для вузов / отв.ред. Г. А. Золотова. 3-е изд., испр. Москва: Высшая школа, 1986. 640 с.
14. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантико-синтаксична структура речення: монографія. Київ: Наук. думка, 1983. 219 с.
15. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови: монографія. – Київ: Наук. думка, 1992. 224 с.
16. Вихованець І. Р. Принципи категорійної граматики української мови. *III Міжнародний конгрес українців (26–29 серпня 1996 р.)*. Мовознавство. Харків, 1996. С. 177–181.
17. Вихованець І. Р. Теоретичні засади категорійної граматики української мови. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*: зб. наук. праць. Вінниця. 2000. Серія: Філологія. Вип. 2. С. 3–6.
18. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті: монографія. Київ: Наук. думка, 1998. 256 с.
19. Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови: монографія / Інститут української мови. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 208 с.
20. Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови: навч. посіб. Київ: Вища шк., 1991. – 76 с.
21. Загнітко А. П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. 992 с.
22. Ковалик І. І. Про лінгвальні категорії, їх властивості і види. *Мовознавство*. 1980. № 5. С.10–13.
23. Костусяк Н. М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 452 с.
24. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови. Морфологія: в 2-х ч. Київ: Вид-во Київ. ун-ту. 1961. Ч. I. 1961 172 с.; Ч. 2. 1964. 159 с.
25. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові: монографія. Київ: Рад. школа, 1974. 184 с.
26. Ожоган В. М. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови: монографія. Київ, 1997. 230 с.
27. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
28. Христіанінова Р. О. Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 368 с.
29. Юносова В. О. Варіантність відмінкових закінчень іменників у сучасній українській літературній мові: монографія. Київ: Знання України. 2003.126 с.

30. Юносова В. О. Варіантні родові форми іменників іншомовного походження в сучасній українській мові. *Филология – XXI: Мат-лы II междунар. науч.-теорет. конф.*: В 2-х тт. Караганда: Центр гуманитарных исследований «Тезис», 2011. Т.1. С.123–128.

31. Юносова В. О. Зміни в граматичній категорії числа абстрактних іменників. *Функціональна лінгвістика*: зб. наук. праць / Кримський республіканський інститут післядипломної освіти; наук. ред. А. М. Рудяков. 2011. №2. Т.2. С.309–311.

32. Юносова В. О. Зміни в кореляційних формах числа іменників сучасної української мови. *Мовознавчий вісник*: Зб.наук.пр. на пошану професора Катерини Городенської з нагоди її 60-річчя / МОН України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького; відп.ред. Г. І. Мартинова. Черкаси, 2009. Вип.8. С.59-65.

33. Юносова В. О. Нові корелятивні форми жіночого роду іменників-назв осіб в українській періодиці. *Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках: VII Международная научная конференция (Днепропетровск, ДНУ имени Олеса Гончара, 2 - 4 апреля 2015 г.): материалы / составитель Т. С. Пристайко. Днепропетровськ: Нова ідеологія, 2015. С.202-204.*

34. Юносова В. О. Нові ступеньовані прикметники в українській мові. *Актуальні проблеми слов'янської філології*: Міжвуз. зб. наук. ст. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Полі-граф», 2007. Вип. ХІУ: Лінгвістика і літературознавство. С. 58–65.

35. Юносова В. О. Особливості вживання числових форм іменників з речовинним значенням у сучасній українській мові. *Функціональна лінгвістика*: зб. наук. праць / Кримський республіканський інститут післядипломної освіти; наук. ред. А. М. Рудяков. 2010. №1. Т.2. С.366–368.

36. Юносова В. О. Особливості словозміни множинних іменників у сучасній українській мові. *Актуальні проблеми слов'янської філології*: Міжвузівський збірник наукових статей: «Лінгвістика і літературознавство». Київ, 2006. Вип. ХІ. С. 322–326.

37. Юносова В. О. Розвиток кореляційних форм числа в речовинних та абстрактних іменниках сучасної української мови. *Лексико-граматичні інновації у сучасних слов'янських мовах: V Міжнародна наукова конференція (Дніпропетровськ, ДНУ імені Олеса Гончара, 7-8 квітня 2011р.): матеріали / укладач Т. С. Пристайко. Дніпропетровськ: Нова ідеологія, 2011. С.438–440.*

Інтернет-ресурси

38. Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)

39. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)

40. Лінгвістичний портал з української мови (<http://www.mova.info>)

41. Google Академія (<https://scholar.google.com>)

42. Лінгвістичний портал з української мови (<http://www.rozum.org.ua>)

43. Портал української мови та культури (<http://www.slovnyk.net>)

44. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>.